

J. E. KUIP E R

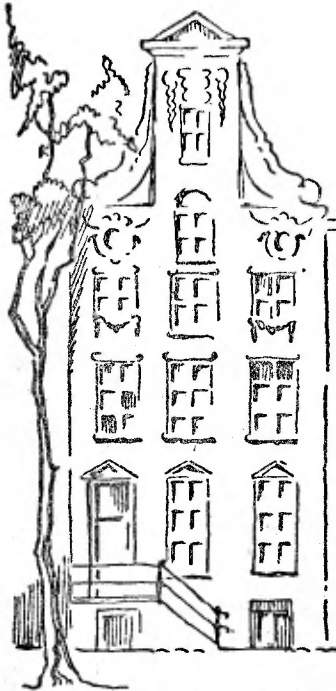

*Tot aan het einde
der aarde*

v.d. Hulst

AAN.....

DE LEIDER (STER)

UITGEGEVEN DOOR DE
JEUGDCOMMISSIE VAN HET
NEDERLANDSCH BIJBELGENOTSCHAP
HEERENGRACHT 366
AMSTERDAM - 1950

Tekeningen van W. G. van de Hulst Jr

J. E. Kuiper

Tot aan het einde der aarde

•

Tekeningen van W. G. v. d. Hulst Jr.

•

Uitgave Jeugdcommissie van het Nederlandsch Bijbel Genootschap
Herengracht 366 - A'dam-C.

HANS EGEDE

De geschiedenis, die ik jullie vertellen ga, is waar gebeurd, meer dan tweehonderd jaar geleden.

Als we beginnen is het een stralende zomerdag in een klein Noors dorpje aan de zee. De dorpskinderen spelen op het strand, maar in de studeerkamer van dominé Hans Egede zitten twee jongens, Paul en Niels, over de Bijbel gebogen. Vader geeft hun leesles en hoe graag zij ook willen, zij mogen niet naar buiten, voor het stuk, waaraan zij bezig zijn, is uitgelezen.

In een hoek van de kamer zit moeder Geertrui met haar naaiwerk. Ook zij luistert, als haar oudste zoon, Paul, met moeite de moeilijke woorden spelt:

„. . . . maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes. . . . en gij zult mijne getuigen zijn. . . . tot aan het uiterste der aarde.”

Met een zucht kijkt Paul op naar zijn vader. Wat was dat een lange zin! Maar zonder een enkele fout heeft hij hem gelezen. Nu mogen zijn broertje en hij zeker wel naar buiten!

Maar vader Egede is niet tevreden, als zijn jongens lezen kunnen. Zij moeten ook begrijpen, wat zij lezen. Zijn gezicht, dat omgeven is door een pruik met witte krullen en dat uitsteekt boven een brede plooi kraag, is ernstig. Zijn grote, donkere ogen kijken de jongens aan.

„De uitersten der aarde, Paul, waar zouden die liggen?”

„Ver weg,” zegt Paul wat ongeduldig. Maar Niels, zijn jongere broertje, meent het te weten.

„In Groenland vader. In Groenland, vlak bij de Noordpool!”

Verschrikt geeft Paul hem een duw onder tafel. Groenland! Hoe kan die domme jongen nu over Groenland beginnen, als vader en moeder beiden in de kamer zijn. Wanneer de ouders een gesprek over het verre eiland in het Noorden, dat Groenland heet, beginnen, zijn de jongens het eerste uur nog niet buiten.

En ja hoor, daar heb je het al. Vader heeft goedkeurend geknikt. „Zeker Niels, Groenland behoort ook tot de „einden der aarde”, waar het evangelie verkondigd worden moet.” Maar moeder Geertrui heeft haar naaiwerk laten zakken. Koud en streng zegt zij:

„Wij weten niet eens, of er op Groenland nog mensen wonen. Het zou dus dwaasheid zijn, dáár God's Woord te willen verbreiden. De Bijbel is bestemd voor mensen, niet voor zeehonden en ijsberen!

En nu beginnen vader en moeder Egede een lang gesprek.

De predikant is een geleerd man. In de consistorie van zijn kerk heeft hij een grote kist gevonden met oude folianten. Wat daarop geschreven stond, heeft voor hem niemand kunnen ontcijferen, maar hij heeft het alles bestudeerd en nu weet hij, wat er in staat. Eeuwen geleden zijn dappere Noormannen, voorouders van de tegenwoordige Noren, weggetrokken uit hun vaderland om zich te vestigen op een eiland, dat zij ontdekt hadden. Groenland noemden zij het, omdat, in de zomer, de weiden er zo prachtig groen waren. Zij bouw-

den er huizen, zij hadden er hun vee, zij maakten jacht op ijsberen en poolvossen. Voor een deel konden zij zich met het vlees van die dieren voeden. Verder waren zij, voor hun levensonderhoud, aangewezen op de handel met het vaderland. Elk jaar kwamen er schepen om pelswaren en walvistraan van hen te kopen en in ruil daarvoor meel en andere levensmiddelen te brengen.

Maar in de loop van de tijd was de handel slap geworden. In Noorwegen werd er voor traan en pelswaren zoveel niet meer betaald en een paar keer was het gebeurd, dat er een schip verging op weg naar Groenland. Toen hadden de mensen geen lust meer, er heen te varen; in andere streken was meer te verdienen.

Nu is het al twee eeuwen geleden, sinds er voor het laatst iets gehoord werd van de Noren op Groenland.

Toen dominé Han Egede dat las, heeft hij het vaste voornemen opgevat naar Groenland te gaan om er zijn landgenoten op te zoeken. Waarschijnlijk hadden zij het arm, heel arm gekregen, toen zij uit hun vaderland geen brood meer kregen.

En misschien, dacht hij, hebben zij daarginds ook geen enkele Bijbel meer en zijn zij daardoor God en Zijn Woord vergeten! Maar moeder Geertrui wilde van dat plan niets weten.

Naar Groenland gaan, om daar opnieuw het evangelie te brengen? Maar dat was immers dwaasheid! Niemand wist zeker, of er nog wel mensen woonden. En bovendien: wat moesten zij en de kinderen beginnen in zo'n koud land?

Nee, nee, daar kwam niets van in. Hans Egede moest maar stil in zijn eigen pastorie blijven en voor de vissers en boeren

preken, die tot zijn gemeente behoorden. Ook die hadden zijn prediking nodig!

Zo druk hadden Hans Egede en zijn vrouw over dat onderwerp gepraat, dat zij niet merkten, dat hun zoontjes zich van hun krukjes lieten glijden en stilletjes wegslopen, de kamer uit. Eenmaal buiten de deur, liepen zij op een drafje naar het strand, om te gaan vissen.

„Jongen,” zei Paul nog eens verwijtend, „hoe kon je nu met vader over Groenland beginnen! Je weet toch, wat daar van komt. Boze woorden en verdrietige gezichten, de hele avond. Niels keek strak voor zich uit. Na een poosje zei hij: „En toch

heeft vader gelijk. Als het evangelie verkondigd moet worden tot aan de einden der aarde, dan ook in Groenland! De mensen, die daar wonen, kunnen het toch niet helpen, dat hun land zo koud is?

Paul werd boos:

En waarom zouden, van alle mensen op de hele wereld, nu juist *wij* dat moeten doen? Het is er stellig heel akelig en ik ben blij, dat moeder er niet heen wil. Als wij verhuizen gaan, dan asjeblijft naar de stad waar je tekenles krijgen kunt en muziekles en al die fijne dingen meer!

Want Paul hield dol van tekenen en van muziek en hij vond het naar, dat zij daar, in zijn kleine dorpje, geen les in krijgen konden.

De jongens konden het al evenmin eens worden als hun ouders. Tenslotte werd Niels boos en liep terug naar huis. Heel alleen ging Paul het strand op om, zoals hij zich voorgenomen had, bot te steken.

Het was eb, de beste tijd voor dat werkje, en al spoedig had hij heel wat gevangen. Tien, twaalf flinke vissen spartelden er in het emmertje, dat hij bij zich had, voor hij de moeite nam eens om zich heen te zien.

Toen begon het al avond te worden, maar in dat deel van Noorwegen wordt het, in de zomer, ook des nachts niet geheel donker. Wel zag de hemel in het Westen rood, wel weerspiegelde de zee die diepe gloed, maar nog was het licht genoeg om alles te kunnen onderscheiden.

Paul wist heel goed waar hij was. . . . als hij terugliep, zou

hij in vijf of tien minuten de pastorie op de rotsen kunnen zien liggen.

Maar . . . hij kon niet terug!

De vloed was opgekomen. Het stuk strand, waarop hij liep, was door een diepe geul water gescheiden van het land. Op een drafsje liep hij voort hopenog nog een plekje te vinden, om over te steken. . . . maar neen. Het water kwam elk ogenblik hoger te staan, aan oversteken viel niet meer te denken.

Wel kon hij een paar rotsblokken bereiken, die uitstaken boven het stukje strand, waarop hij liep. Snel klauterde hij er op: zijn voeten begonnen al nat te worden.

Hier is hij veilig, voorlopig tenminste. Paul weet het precies: soms blijven, bij vloed, deze stenen droog. Soms, als de wind het water opstuwt, slaan de golven er overheen.

Zal het dan mogelijk zijn er op te blijven staan, niet weggespoeld te worden?

Paul gaat zitten. Pas een paar uur stijgt het water. Het zal nog uren duren voor het hoogste punt is bereikt. En daarna zullen er weer uren voorbijgaan, voor het eb is en hij proberen kan, naar huis te komen.

De gehele nacht en zelfs een deel van de ochtend, die er op volgt, moet hij wachten.

En dan, opeens, gaan zijn gedachten naar de mensen op Groenland, waarover zijn vader en moeder hebben gepraat en waarover hij straks gekibbeld heeft met zijn broertje.

Stel je voor, dat er daarginder, in een land waar het bijna altijd winter is, nog een klein groepje Noren woont! Dan zijn die mensen afgesneden van de wereld, zoals hij, Paul, op

het ogenblik van de kust afgesneden is. Wat moet dat vreselijk zijn! En wat was het gemeen van hem, te zeggen: „Waarom moeten wij daar heengaan! Ik ga liever naar de stad!” Paul vouwt zijn handen. Hij bidt tot God:

„Onze Vader, die in de hemelen zijt,” stamelt hij, „als ik gered word, als ik nog levend terugkom bij vader en moeder, dan zal ik aan moeder vragen, het goed te vinden, dat vader met ons naar het verre land in het Noorden gaat. En dan zal ik vader helpen, de mensen die daar wonen van U te vertellen. En ze Uw boek, de Bijbel, te brengen.”

Vanuit de haven van Bergen, Noorwegen's grootste handelsstad, varen drie boten naar het Noord-Westen. Dominé Hans Egede zal proberen, Groenland te bereiken en allerlei soort mensen gaan met hem mee. Zijn gezin heeft hij bij zich, zijn knechten en bedienden, ook vrienden, die hem helpen willen. Maar er gaan ook kooplieden mee, die de handel met Groenland willen herstellen en pelsjagers, die daarginder rijk hopen te worden.

Het geld voor de tocht is door allerlei mensen bijeengebracht. Door vrome mannen en vrouwen, die dominé Egede willen helpen bij zijn plan en door handelshuizen, die er aan hopen te verdienen.

Ook de koning heeft zijn hulp toegezegd. Een van de drie schepen moet, als het doel bereikt is, naar Noorwegen terugkeren om verslag uit te brengen. Als het nodig is, zal Zijne Majesteit op kosten van de staat ieder jaar levensmiddelen zenden en alles, wat de zendelingen verder nodig hebben. Paul en Niels Egede hebben zich een plaatsje gezocht op de

voorplecht van het schip. Slechts even hebben zij gewuifd, toen het schip van de kade wegvoer. Zij zijn geheel vervuld van de zonen der Noormannen, die zij gaan opzoeken.

Zouden de mannen daarginder nog harnessen dragen en helmen en zwaarden? Zouden hun zonen veel groter en sterker zijn dan de jongens Egedede? Zouden zij blond, krullend haar hebben en grote, blauwe ogen?

„Ik denk stellig niet, dat zij de Bijbel kunnen lezen,” zegt Paul. „In vroeger tijd kon bijna niemand dat, en nu zijn er zoveel eeuwen voorbijgegaan, zonder dat zij hulp kregen uit het vaderland. Ik zal vader helpen, het ze te leren!”

En weer dacht hij aan de nacht, die hij doorgebracht had op de rots aan het strand. Sinds die tijd zijn zijn vader's plannen ook zijn plannen geweest en het plan van moeder. En als zijn vader bij hem komt, bespreekt hij met hem de plannen voor de toekomst, totdat beider ogen stralen en zij vergeten dat de reis reeds twee weken langer geduurd heeft dan was berekend, dat de kapitein uit zijn humeur is en kooplieden onrustig worden. Straks zullen zij landen op het heerlijke, groene eiland en hun stamgenoten de hand reiken!

Een enkele keer komt ook moeder Geertrui aan dek, om de kleren op te hangen, die zij gewassen heeft. Maar zij blijft nooit lang: daarvoor heeft zij het te druk.

Zij heeft, op Gods bevel, deze reis aanvaard: daarom klaagt zij niet over de kleine, bedompte kajuit, die haar en haar gezin in gebruik gegeven is en niet over de walgelijke smaak van het eten, dat veel te scherp gezouten en toch half bedorven is.

Maar dit staat voor haar vast: zij en de haren mogen niet als

halve wilden aankomen bij de stamgenoten! De pruik van haar man wordt dagelijks nieuw gepoederd, zijn kraag en die van de jongens zijn even hagelwit als toen allen nog in Noorwegen woonden, evenals haar neepjesmuts en de plooirokjes van de jongste kinderen, twee kleine meisjes.

Die twee kleine meisjes laat moeder Egede ook maar zelden naar boven gaan. De ruwe taal van het scheepsvolk is voor hun oortjes niet geschikt. En als de kleintjes klagen, dat de reis zo lang duurt, troost zij ze: „Wacht maar, tot we in Groenland zijn. Daar zijn heerlijke, groene weilanden om te spelen en veel vriendinnetjes, Noorse meisjes, zoals jullie zelf, zal je er vinden.”

Groenland wordt voor haar een sprookjesland, dat zij zich veel mooier en heerlijker voorstellen dan het kleine, Noorse dorpje, waar zij zijn opgegroeid.

En op een dag komt Niels juichend binnenstormen.

Land! Eindelijk is er land in het zicht! Nu moeten moeder en de zusjes mee naar de voorplecht. Ook zij moeten het nieuwe vaderland zien!

Gehoorzaam klimt Geertrui naar boven toe, maar het felle zonlicht verblindt haar ogen, die aan de schemering van de kajuit gewend zijn. Zij ziet niets dan water en een fel-blauwe hemel! Met een glimlach keert zij zich af.

„Ik zal nog lang genoeg tijd hebben, om het nieuwe land te bekijken,” zegt ze en keert terug naar haar strijkgoed in de kajuit.

De volgende dag is de kust dichterbij gekomen. Maar toch is

er een schaduw gevallen over de vreugde. De zee is vol drijfijfs.

Vol grote schotsen, die dobberen op de golven, over elkaar heen schuiven, en zo onmetelijke velden en hoge ijsbergen vormen, die tegen elkaar opbotsen, krakend ineensstorten en elders opnieuw worden gevormd. „Onmogelijk, daar doorheen te komen,” zegt de schipper tegen Hans Egede. „Laten we omkeren en terug zeilen naar Oslo. Onze tocht is mislukt.”

Maar Egede meent een vaargeul te zien tussen de ijsschotsen. Daar doorheen moet de kust te bereiken zijn. Voorwaarts: het is Gods wil.

Mopperend geeft de kapitein bevel, vooruit te varen. Maar ze vorderen slechts langzaam en intussen steekt de wind op. De geul wordt smaller en smaller, nu sluit hij zich geheel. Nu ligt het schip tussen de kruierende ijsschotsen ingeklemd en begint vervaarlijk te kraken. En nu komt er nog een dikke mist op bovendien.

Woedend loopt de kapitein de trap af, naar de kajuit en werpt de deur open van het vertrekje, waar Mevrouw Egede zit, met haar kinderen. „Bereid u voor op het einde!” roept hij haar toe. „Wij vergaan!”

Kalm zie moeder Geertrui hem in de ogen.

„Man schreeuw niet zo,” zegt zij. „Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heren!” En in dezelfde geest spreekt zij met haar man en haar jongens, die lijkbleek binnenkomen.

„Misschien zullen wij het groene land, waarheen wij varen wilden, niet zien,” zegt zij. „Dan heeft onze reis alleen ge-

diend, om de aandacht te vestigen op onze verloren broeders. Wanneer wij nu omkomen, zal juist daardoor onze tocht en ook het doel van die tocht, algemeen bekend worden, over de gehele wereld, en anderen zullen de taak overnemen, die God voor ons te zwaar geoordeeld heeft.”

Nooit heeft een der opvarenden geweten, hoe lang de storm en de mist heeft geduurd en in welke richting zij door de woedende stormwind werden gedreven. Maar latere onderzoekers hebben het vermoeden uitgesproken, dat de drie scheepjes, die Groenland aan de onherbergzame Oostkust genaderd waren, door de storm om de Zuidpunt heen gedreven werden en bij de Westkust kwamen, die vlakker, gemakkelijker te naderen en minder koud is.

Hoe het ook zij, als na dagen de mist optrekt en de wind is gaan liggen, blijkt ook het drijfijis verdwenen. Hans Egede staat op het dek van het schip, met zijn beide zoons, de zeelui en de kooplieden. En nu zien zij de kust vlak voor zich liggen, met een baai, die dienst kan doen als haven. Over een paar uur kunnen zij aan land zijn.

Maar wat voor wezens komen daar, vanaf het strand, naar hen toe?

Zijn het zeehonden of walvissen? Het lijkt er veel op, maar toch, de bewegingen zijn anders!

En opeens geeft Paul Egede een gil.

„Vader, vader, het zijn mensen! Mensen in bootjes!”

Inderdaad, het zijn mensen. Kleine mensen met ronde kopjes, net als zeehonden, met bruine gezichten, spleetogen

en platte neuzen. In kleine bootjes komen zij aanroeien, elke man in zijn eigen bootje, ze omringen de Noorse schepen, zij lachen en wenken.

Mensen!

Maar het zijn geen Noormannen, zoals de reizenden verwacht hadden. En de kooplieden, die hierheen gekomen zijn in de hoop handel te drijven met welvarende Noorse kolonisten, beginnen als razend te vloeken. Hebben ze duizenden ducaten uitgegeven en hun leven gewaagd, om zulke wezens te bezoeken?

Zeemonsters zijn het, waard om gevangen en op de kermis te kijk gezet te worden. Maar daarmee kunnen de kosten van deze reis nooit worden gedekt!

„Misschien zijn dit de slaven van de werkelijke heersers, die wij pas later zullen zien,” meent Hans Egede troostend.

Maar niemand luistert naar hem en hijzelf voelt ook een vage onrust in zijn hart. De wilden, in hun vreemde, kleine bootjes boezemen hem medelijden in en afschuw tegelijk.

Intussen waren de Eskimo's, die in hun kajaks de schepen omringden, veel minder verbaasd dan de Noren. Er waren aan deze kust reeds eerder Europese schepen geweest: Hollandse en Engelse, die er handel kwamen drijven. De bewoners wisten dus, wat deze witte mensen met hun lelijke, onpraktische kleren en hun grote neuzen wilden, en zodra er een touwladder was uitgegooid, klauterden zij aan boord. Zij lieten vossenhuiden en walrustanden zien, die zij inderhaast uit hun voorraadkamers hadden gehaald. En zij doorsnuffelden het

schip naar Europese waren, die zij daarvoor in ruil konden vragen.

En daar kwam ook reeds een vrouwenboot aangeroeid, met wel twintig Eskimovrouwen, met hun kinderen en zuigelingen!

Ook zij kwamen aan boord, lachend en joelend, met hun kleuters achter zich aan en hun zuigelingen in de kap van hun pelsjak. Onbevreesd liepen zij overal rond en opeens weerklonk er een schaterend gelach en gejuich.

De vrouwen hadden de kajuit ontdekt, waar moeder Geertrui en haar twee dochttertjes zaten. En zo iets grappigs hadden zij nog nooit gezien.

Alle Eskimo's, mannen, vrouwen en kinderen, dragen broeken. Een mens met een rok hadden zij nog nooit gezien. En dan die neepjesmuts! En die kleine kinderen, ook al met zulke wonderlijke kleren aan.

Ze gilden van pret en poogden, met hun dikke, vette vingers de fijne kapertjes van de kinderen te bevoelen.

En toen de kinderen begonnen te gillen en wegvluchtten naar de donkerste hoek van de kajuit, lachten de Eskimovrouwen nog meer en sloegen zich op de dijen van pret.

Er gebeurden, in de weken, die volgden, nog meer dingen, die voor de Eskimo's belachelijk en onbegrijpelijk waren.

De witte mensen bleven niet op hun schepen, zoals de Hollanders en de Engelsen hadden gedaan. Zij kwamen aan land en begonnen iets te bouwen.

De Groenlanders, die meenden, dat het een nieuw schip worden moest, kwamen dadelijk aanlopen, om te helpen. Er viel,

bij de langneuzen, altijd iets te verdienen en in elk geval iets te kijken en te lachen. Maar toen ze merkten, dat het bouwwerk niet van hout, maar van steen opgetrokken werd en dat het aan de grond kwam vast te zitten, liepen ze hard weg. In hun eigen hutten zaten zij het geval te bespreken.

En toen dominé Egede en de zijnen de volgende morgen ontwaakten, zagen zij, dat alle Eskimo's, met hun tenten, hun boten, en hun verdere bezittingen, verdwenen waren. Op blanke burens waren zij niet gesteld en hadden daarom besloten, liever te verhuizen.

Het land was groot genoeg voor allen!

En nu is de barre winter gekomen!

Een van de drie schepen is naar Oslo teruggekeerd. De opvarenden van de beide andere wonen in het nieuw gebouwde huis op het strand. Zes en veertig mensen zijn het, de Egede's meegeteld. Samen hebben zij drie kamers ter beschikking, waarvan een voor de predikant en zijn gezin bestemd is. Die kamer dient tevens als huiskapel: elke morgen en elke avond wordt er een kleine godsdienstoefening gehouden. Voor het gezin en voor zoveel anderen, als er aan wensen deel te nemen. Maar dat zijn er gewoonlijk niet veel, want de stemming onder de kooplui en de helpers is bitter slecht. In het huis is het tegelijk benauwd en koud. Het voedsel is schaars, want er was op gerekend dat een klein rantsoen scheepsbesluit en pekelspek aangevuld worden zou door veel vis en veel wildbraad. Maar hoe kan er gejaagd worden bij een temperatuur van veertig of vijftig graden onder nul?

De zon komt ook nooit meer boven de horizon. Soms blijft

het dagen lang donker, soms verspreidt de maan een vreemd en geheimzinnig licht. Soms zet het Noorderlicht het gehele landschap in gloed, zodat het schijnt of de bergen branden. „Wij zijn hier dicht bij de hel,” fluisteren de kooplieden dan en de geheimzinnige schaduwen, die door grillig gevormde rotsblokken op de bloedrode sneeuw geworpen worden, zien zij voor duivelen aan, die met de vingers naar hen wijzen. „Dat alles is zijn schuld,” fluisteren zij, als zij Egede voorbij zien komen. En achter zijn rug ballen zij de vuist.

Egede zelf heeft het moeilijk genoeg.

Met moeite handhaaft hij de tucht in huis, kan niet voorkomen, dat er telkens gevallen zijn van dronkenschap, en dat kooplieden en zeelui onderling krakelen en vechten. Zijn vrouw en kinderen ziet hij vermageren, Geertruida tobt zich af om haar kamer, haar enkele meubels en bovenal haar man en kinderen zo netjes en zindelijk te houden als zij altijd geweest zijn, maar zij bezwijkt bijna onder die taak. Soms loopt zij in zichzelf te praten als een slaapwandelaarster. Soms schijnt het, dat zij gestalten ziet, die voor anderen verborgen zijn.

Maar als haar kleine dochttertjes schreien, troost zij ze met de woorden: „God heeft ons hier gebracht. Eenmaal zal alles goed worden.”

Haar geloof is dus ongebroken, maar kan Hans Egede dat ook van zichzelf getuigen?

In het gebed worstelt hij met God.

„Waarom hebt Gij ons hierheen gebracht, als er geen mensen

zijn, aan wie wij Uw Woord moeten verkondigen? Waarom? Waarom?"

Zodra het zomer wordt en de zon weer boven de horizon komt, onderneemt hij, met enkele van zijn mannen, een tocht naar het binnenland. Nu vinden zij werkelijk hier en daar in de dalen groene weilanden. Op de hellingen ontdekken zij bloemen en kleine struikjes met helgekleurde, geurige bessen. Hier is iets van de schoonheid, waarover zij hebben gedroomd.

Maar de mensen, de Noormannen, die zij zoeken!

Eenmaal ontdekken zij, tegen een rotswand, de bouwvallen van een huis. Misschien dat daar, eeuwen geleden, landgenoten gewoond hebben. Maar nu is er geen enkel spoor van leven meer te vinden.

En de Eskimo's, die zij ontmoeten en die zij met tekenen en gebaren pogen te ondervragen, lachen hen uit.

Mensen met lange neuzen, hier in het land? Welnee, zulke mensen komen van ginder, van de zee!

En daar horen ze ook! In een welsprekende pantomime beduiden zij Egede, dat ook hij weer behoort te vertrekken. Veel beter voor hem. Als straks de zon weer verdwijnt, zullen hij en de zijnen zeker sterven!

Als Egede in zijn huis terugkomt, heerst daar vrolijkheid: er is een schip uit Noorwegen gekomen, met nieuwe voorraden en met brieven en boeken. Maar nu wordt er van hem verwacht, dat hij een verslag schrijft over de resultaten, die hij heeft bereikt.

Voor dat doel wordt er een groot stuk perkament uit een der nog nimmer geopende kisten genomen: kisten met boeken en schrijfbenodigdheden, bedoeld om de hervonden landgenoten te onderwijzen. En op dat perkament schrijft Egede, in zijn prachtig, krullend handschrift een uitvoerig overzicht van het door hem ontdekte nieuwe land, waar hij de vaderlandse vlag heeft geplant en roemt de prachtige dierenhuiden, het kostelijke ivoor en de voedzame traanolie, waarvan hij ter kennismaking een en ander zal meegeven.

Zo hoopt hij de nieuwsgierigheid van zijn vrienden in het vaderland te bevredigen en hun tot nieuwe offers bereid te maken. Maar als hij de pen neerlegt, voelt hij zelf hoe onbevredigend het alles is.

Er is geen sprake van een handel, die enige betekenis zou kunnen hebben, die ook maar voor een tiende de kosten dekken kan, die voor zijn tocht zijn gemaakt.

De Noormannen, die hij wilde zoeken, zijn niet gevonden en hij heeft reeds begrepen ze waarschijnlijk nimmer te zullen vinden.

En zijn voornaamste doel: de prediking van Gods Woord tot aan de einden der aarde? Daarmee is niet eens een begin gemaakt!

Aan wie zou hij, in dit verlaten oord, het blijde evangelie van Gods liefde moeten brengen!

Die avond krijgt hij op zijn vertwijfelde vraag een antwoord. Zoals gewoonlijk wordt er in de kamer van de predikant een godsdienstoefening gehouden en het gezang klinkt krachtiger dan gewoonlijk, omdat de bemanning van het nieuw aan-

gekomen scheepje eraan deelneemt. De mooie, heldere jongensstem van Paul klinkt boven alles uit.

Opeens wijst een der kleine meisjes verschrikt naar het venster. Achter een der kleine ruitjes verdringen zich een paar ronde hoofden met glurende splitoogjes en lachende monden. De Eskimo's zijn, nieuwsgierig, komen kijken, waarom de blanke mensen zo'n leven maken.

Dominé Egede heeft juist de Bijbel opengeslagen om te gaan lezen, maar hij wacht. Met grote schreden gaat hij naar de deur, opent die bijna plechtig en nodigt met een gebaar de kleine, donkere heidenen uit om binnen te komen. Dadelijk begrijpen zij hem, ze dringen grinnekend naar binnen en hurken neer langs de muur van het vertrek. Dan neemt de predikant zijn plaats weer in en met grote nadruk leest hij: „Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eengeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!”

Dan laat hij zijn oog rusten op de Eskimo's. Voor het eerst is het tot hem doorgedrongen, dat ook dit mensen zijn, kinderen Gods, broeders van Jezus Christus, die ook ter wille van hen uit de hemel is neergedaald.

Heeft God hem hierheen geleid, om aan *hen* de blijde boodschap te brengen?

Dan is het hoog tijd met de verwerkelijking van deze taak te beginnen!

Hans Egede heeft met zijn zoon Paul over dit alles gesproken en zij maken een plan. Paul tekent, zo mooi en duidelijk als hij kan, enige platen, waarop het leven van Jezus

„Witte Heer, alles wat hier is, hebt ge zelf gemaakt, dat hebben wij met onze eigen ogen gezien!”

Egede schudt heftig het hoofd, beduidt hen, dat hij niet het huis bedoelt. Hij bedoelt de wereld. . . . maar ook daarvoor bestaat geen woord. Hij wijst naar buiten.

„Daar alles. . . . daar. . . . daar, dat heeft Hij gemaakt.

Hij heeft naar het raam gewezen en dus kijken de Eskimo's door het raam naar buiten. En daar zien zij, op de wijde, oneindige sneeuwvlakte, heel klein en nietig, hun eigen huisjes liggen, met de boten ernaast, die op het land zijn getrokken. „Dat hebben wij gemaakt!” zeggen zij trots.

„Maar God heeft de bergen gemaakt en de zee en de zon!” De Eskimo's schateren van het lachen. De bergen en de zon zijn niet gemaakt, die zijn er altijd geweest!

„Nee, nee!”

Paul schudt het hoofd. „Eenmaal zijn aarde en hemel *geschapen*” wil hij zeggen. Maar voor „*scheppen*” weet hij geen Groenlands woord. . . . en het bestaat ook niet.

Dus haalt hij, zuchtend, een nieuwe plaat te voorschijn, die zeker tot de Eskimo's spreken zal: hij heeft er de wonderbare visvangst op afgebeeld.

En dat begrijpen de Eskimo's werkelijk goed. Natuurlijk, de angekok zorgt, dat de visvangst voorspoedig is. Dat is ook bij hen zijn voornaamste werk. En zij kunnen wel zien, dat dit een heel goede angekok was: wat een vissen!

Nu meent Paul een aanknopingspunt te hebben, hij wil doorzetten.

„Hij had macht over de vissen, omdat Hijzelf ze gemaakt had!” probeert hij te zeggen.

„Witte Heer, alles wat hier is, hebt ge zelf gemaakt, dat hebben wij met onze eigen ogen gezien!”

Egede schudt heftig het hoofd, beduidt hen, dat hij niet het huis bedoelt. Hij bedoelt de wereld. . . . maar ook daarvoor bestaat geen woord. Hij wijst naar buiten.

„Daar alles. . . . daar. . . . daar, dat heeft Hij gemaakt.

Hij heeft naar het raam gewezen en dus kijken de Eskimo's door het raam naar buiten. En daar zien zij, op de wijde, oneindige sneeuwvlakte, heel klein en nietig, hun eigen huisjes liggen, met de boten ernaast, die op het land zijn getrokken. „Dat hebben wij gemaakt!” zeggen zij trots.

„Maar God heeft de bergen gemaakt en de zee en de zon!” De Eskimo's schateren van het lachen. De bergen en de zon zijn niet gemaakt, die zijn er altijd geweest!

„Nee, nee!”

Paul schudt het hoofd. „Eenmaal zijn aarde en hemel *geschapen*” wil hij zeggen. Maar voor „*scheppen*” weet hij geen Groenlands woord. . . . en het bestaat ook niet.

Dus haalt hij, zuchtend, een nieuwe plaat te voorschijn, die zeker tot de Eskimo's spreken zal: hij heeft er de wonderbare visvangst op afgebeeld.

En dat begrijpen de Eskimo's werkelijk goed. Natuurlijk, de angekok zorgt, dat de visvangst voorspoedig is. Dat is ook bij hen zijn voornaamste werk. En zij kunnen wel zien, dat dit een heel goede angekok was: wat een vissen!

Nu meent Paul een aanknopingspunt te hebben, hij wil doorzetten.

„Hij had macht over de vissen, omdat Hijzelf ze gemaakt had!” probeert hij te zeggen.

Maar daarmee maakt hij de Eskimo's weer aan het lachen. Een angekok maakt geen vissen. Dat doet de Torngarsuk, een lelijk oud wijf, met één arm en een geweldig grote mond. Zij woont diep onder de zee en roert in een grote kookpot. Als zij goed geluimd is (en de angekoks verstaan de kunst haar in een goed humeur te brengen door hun zang en toverkunsten!), dan laat zij de vissen zwemmen. Maar als zij boos is, stopt zij ze allemaal in haar grote pot en dan lijden de mensen honger!

En als Paul zijn hoofd blijft schudden, begint de oudste en verstandigste van de Eskimo's met hem te argumenteren.

Heeft Paul hem daareven niet verteld, dat deze man (en hij wijst op Christus) uit de hemel gekomen was?

Ja ja, knikt Paul, blij dat er althans iets is begrepen en onthouden.

„Welnu: hoe kan hij dan de vissen gemaakt hebben? De vissen komen toch niet uit de hemel? De vissen komen uit de zee!”

En weer beginnen alle Eskimo's te schateren van het lachen. Wat zijn die langneuzen toch dom en wat weten zij alles veel beter!

Maar er is nog een laatste plaat: de plaat, waar Paul het langst op gewerkt heeft, waaraan hij zijn allerbeste krachten heeft gegeven.

Met een ernstig gezicht haalt hij die te voorschijn en de Eskimo's kijken. Weer diezelfde angekok, welke ook op de vorige platen was afgebeeld. Maar nu staat hij met uitgestrekte armen. Bloed druipt uit zijn handen en voeten en ook uit zijn zijde. En zijn hoofd is naar voren gebogen.

Nu schijnen zij het antwoord te hebben: met hun allen hebben zij een angekok gedood.

Hoe is het mogelijk! Het lijken vriendelijke, goede mensen, al zijn zij natuurlijk erg dom en onhandig, zoals alle wezens, die geen Eskimo's zijn. Wie had ooit gedacht, dat zij tot zulk een lage moord in staat zouden zijn!

De oudste, wijste Groenlander spreekt het uit:

„Schande, om dat te doen! Schande. Schande!”

Paul Egede verstaat nog weinig van de Eskimo-taal, maar toch is het hem wel duidelijk, wat de mensen bedoelen. En hoezeer hij zich ook bewust is, zelf een zondaar te zijn: dit misverstand kan hij niet laten bestaan! Met uitgestrekte hand wijst hij naar de Eskimo's en roept hen toe:

„Ook gij zijt schuldig aan Zijn dood, want ook gij zijt zondaren!”

Dat laatste woord begrijpt niemand, maar het eerste deel van de zin is duidelijk. Die vreemde jongen wil hen, brave Eskimo's, die onderling nooit strijd hebben, die altijd vriendelijk en vrolijk met elkaar omgaan, de schuld geven van de moord op een angekok, van wien ze vandaag voor het eerst horen. Diep verontwaardigd keren zij hem de rug toe en verlaten het huis.

En het duurt dagen, voor ze zich weer laten zien.

Opnieuw is het winter geworden. Het schip is naar Oslo teruggekeerd en heeft zoveel van de kooplui meegenomen, als het maar bergen kon. De rest is, tegen hun wil, achtergebleven en is radeloos en opstandig. Egede moet hen, met de grootste moeite, in bedwang houden: zij hebben bedreigd, al

Nu schijnen zij het antwoord te hebben: met hun allen hebben zij een angekok gedood.

Hoe is het mogelijk! Het lijken vriendelijke, goede mensen, al zijn zij natuurlijk erg dom en onhandig, zoals alle wezens, die geen Eskimo's zijn. Wie had ooit gedacht, dat zij tot zulk een lage moord in staat zouden zijn!

De oudste, wijste Groenlander spreekt het uit:

„Schande, om dat te doen! Schande. Schande!”

Paul Egede verstaat nog weinig van de Eskimo-taal, maar toch is het hem wel duidelijk, wat de mensen bedoelen. En hoezeer hij zich ook bewust is, zelf een zondaar te zijn: dit misverstand kan hij niet laten bestaan! Met uitgestrekte hand wijst hij naar de Eskimo's en roept hen toe:

„Ook gij zijt schuldig aan Zijn dood, want ook gij zijt zondaren!

Dat laatste woord begrijpt niemand, maar het eerste deel van de zin is duidelijk. Die vreemde jongen wil hen, brave Eskimo's, die onderling nooit strijd hebben, die altijd vriendelijk en vrolijk met elkaar omgaan, de schuld geven van de moord op een angekok, van wien ze vandaag voor het eerst horen. Diep verontwaardigd keren zij hem de rug toe en verlaten het huis.

En het duurt dagen, voor ze zich weer laten zien.

Opnieuw is het winter geworden. Het schip is naar Oslo teruggekeerd en heeft zoveel van de kooplui meegenomen, als het maar bergen kon. De rest is, tegen hun wil, achtergebleven en is radeloos en opstandig. Egede moet hen, met de grootste moeite, in bedwang houden: zij hebben bedreigd, al

het voedsel achter elkaar op te eten en daarna het huis in brand te steken. Zelf hopen zij in de vlammen om te komen of in de sneeuw te gaan liggen, totdat de koude een eind aan hun leven maakt.

Ook het predikantsgezin heeft het moeilijk, Paul het meest van allen. Telkens denkt hij aan de heerlijke toekomst, die hij in Noorwegen had: hij had zanger kunnen worden, of schilder of zee-officier. Nu leeft hij hier, in de koude wildernis en de domme, dierlijke heidenen, die nauwelijks de naam van mens verdienen, willen naar zijn evangeliëprediking niet luisteren! Zij beseffen niet, welk offer er voor hen is gebracht en van waardering is in het geheel geen sprake!

Trots en eenzelvig gaat Paul zijn weg: hij voelt zich een martelaar, die door niemand erkend wordt.

Op een morgen gaat hij, samen met zijn broer Niels, uit om te kijken naar de strikken, die zij samen gezet hebben. Onderweg zien zij, dat er weer hutten staan op de vlakte, die lange tijd onbewoond is geweest en even later horen zij lachende stemmen achter zich. Een groepje Eskimo-jongens loopt hen achterna.

„Berg Hiroma, berg Hiroma” roepen zij, en als Paul en Niels omkijken zien zij, dat de jongens naar hun neus grijpen, terwijl zij dat woord herhalen en daarbij smakelijk lachen.

„Zij menen, dat onze neuzen zo groot zijn als de berg Hiroma,” zegt Niels en moet zelf ook lachen, want de Hiroma is de hoogste top van de omtrek.

„Laten die zeehonden zich stil houden!” roept Paul verontwaardigd en dreigend steekt hij zijn hand omhoog.

Maar de Eskimo-jongens zijn helemaal niet bang voor hem.

Een van de grootsten haakt de pink van zijn eigen dikke, bruine hand in de pink van Paul en begint hard te trekken. Paul wil zich losrukken, maar de jongen weet handig vast te houden en een ogenblik later ligt Paul te spartelen op de grond. De Eskimo's juichen en schateren.

Paul krabbelt overeind, sprakeloos van woede. Pas als hij ziet, dat twee Groenlandse jongens op dezelfde manier hun krachten meten, wordt hij een beetje rustiger. Men heeft niet hem persoonlijk willen aanvallen en vernederen: dit schijnt een spelletje te zijn, wat ze graag onder elkaar spelen.

En Niels, die jonger en kleiner is dan Paul, maar breedgeschouderd en sterk, steekt uitdagend zijn eigen pink naar voren. Wie wil er met hem trekken?

Weer juichen de Eskimo's en wel vijf pinken tegelijk worden hem toegestoken. Op goed geluk haakt hij in met de eerste de beste, die dichtbij staat en even later ligt ook hij te spartelen in de sneeuw, maar de ander heeft zijn uiterste krachten moeten inspannen, om hem te overwinnen en moedigt de anderen aan, het ook te proberen.

Nu opeens voelt Paul zich ook aangegrepen door de algemene vrolijkheid. Zijn jongenshart wordt wakker. Waarom zou je boos zijn, als je een spelletje niet winnen kan, een spel nog wel, dat je voor het allereerst meespeelt? Je kunt het toch proberen?

Wel een uur lang trekken de jongens om het hardst. Zij vertellen elkaar hun namen. Maar de Eskimo's kunnen die Noorse namen niet uitspreken. Van Niels maken ze „Nese” wat in hun taal „Snoek” betekent en weer grijpen zij, als zij dat woord uitspreken, naar hun neus: dat voor hun gevoel

veel te grote lichaamsdeel van de Europeanen schijnt in hun oog wel iets op de scherpe kop van een snoek te gelijken. En van Paul maken ze Paoeli, wat Stormmeeuw betekent.

Als eindelijk de jongens Egede naar hun strikken gaan kijken, lopen hun nieuwe vriendjes mee en als zij zien, dat er slechts één enkele magere sneeuwhaas gevangen is, schudden zij het hoofd en wijzen, hoe zij strikken zetten. En weer heeft Paul neiging boos te worden, maar beheerst zich.

Waarom boos zijn, inplaats van dankbaar, dat hij voortgeholpen wordt? Deze jongens zijn hier in het land geboren, waarom zou het een schande zijn, van hen te leren?

„Hans,” zegt moeder Geertruida tegen haar man, „hoe kan je toestaan, dat onze jongens hele dagen spelen met de heidenen? Zij willen hun goede kleren niet meer dragen, zij lopen rond in beestenvellen, zoals de wilden. En inplaats van te studeren, houden zij wedstrijden in het skilopen.”

„De enige kunst, waarin zij het winnen kunnen van hun kameraden. Onze jongens zijn niet zo sterk als hun tijdgenoten, die hier geboren zijn, maar zij zijn leniger en vlugger. Geen een kan zo snel als zij de helling afschieten op sneeuwschoenen en de kunst, midden in hun vaart stil te blijven staan, doet geen enkele hen na. Daarvoor zijn de anderen te dik en te plomp!”

„Het schijnt wel, of je trots bent op zo'n overwinning! En vergeten bent, dat ze onlangs thuis kwamen met een gezicht vol zwarte strepen: hun „vrienden” hadden hun met roetvingers over het gezicht geaaid!”

„Omdat zij een spelletje, waarbij in een uitgehold stuk been

een kleiner stukje been gevangen moest worden, niet kenden! Voor elke keer, dat hun dat mislukte, kregen zij een veeg over het gezicht. Maar onze Paul wist voor een vishaak zo'n stukje speelgoed in handen te krijgen en oefende er zich zo lang mee, dat de volgende keer de Eskimo-jongens met zwarte gezichten rondliepen, omdat *zij* verloren hadden!"

Moeder Geertrui zucht. Mager en bleek is zij geworden en zij heeft het gevoel, de strijd niet meer aan te kunnen. Hoe zij ook werkt en zwoegt, haar huis is niet meer zo zindelijk als het eerst was en de kleren kan zij niet onderhouden, zoals het zou moeten zijn. En nu beginnen haar zoons te verwilderen, naar haar mening.

Hoe is het mogelijk, dat haar man dat niet inziet, de jongens niet straft!

Juist wil ze een laatste, wanhopige poging wagen om hem daartoe over te halen, als ze buiten de deur een oorverdovend lawaai hoort. Daar zijn de Eskimo-jongens weer en ze hoort ook de stem van Niels. Maar waar is Paul?

En opeens herinnert zij zich vol schrik, dat de twee bengels vanmorgen allerlei te fluisteren hadden en dat zij enkele woorden heeft opgevangen over boten en roeien.

Daar vliegt de deur open. Vijf of zes jongens vertonen zich in de deuropening. Ze duwen een lopende ijsklomp naar binnen, die vol stekels en pegels zit, waarin zich het rosse, rode licht weerkaatst van de voorjaarszon, die juist even boven de horizon staat.

„Wij brengen u uw zoon, overdekt met roem!” schreeuwen de Eskimo-jongens. En dan begint moeder Geertrui te gillen

van schrik, want zij heeft haar Paul herkend. Wat is er met hem gebeurd?

„Omgeslagen met een kajak” vertelt Niels rustig. „Maar hij zegt, dat het geen pijn doet. Zo'n harnas van ijs zit lekker warm.”

„Alleen mijn gezicht, dat schrijnt!” zegt de stem van Paul, die uit een diep gat schijnt te komen.

Handenwringend loopt moeder Geertrui heen en weer. Omgeslagen met een kajak: dus die jongen, haar ernstige, verstandige jongen, is er met een Eskimo-boot op uit geweest en heeft een ongeluk gekregen. Nu krijgt hij zeker longontsteking, nu zal hij sterven!

Maar de Eskimo-jongens blijven lachen en roepen allerlei door elkaar. Niels vertaalt het voor zijn moeder.

„Zij zeggen, dat ze Paul mee zullen nemen naar hun eigen hut en daar voor hem zorgen. Zij weten, wat ze met hem doen moeten.”

En voor de wanhopige moeder dat heeft kunnen verbieden, knikt dominé Egede met het hoofd.

„Zeg hen, dat wij hun hulp zeer waarderen,” zegt hij. „En dat ik ze aanstonds naar mijn zoon zal komen zien!”

Voor het eerst van hun leven zitten Paul en Niels in een sneeuwhut van de Eskimo's. Zij hebben op handen en voeten door een lange, oneraardse gang moeten kruipen om er in te komen, maar nu zijn ze er en kijken nieuwsgierig rond. In het midden hangt, van de lagere zoldering, een schaal met zeehondenvet naar beneden, waarin een vlam helder brandt. Dat is tegelijk de lamp en de kachel van het Eskimo-huis.

Boven die lamp hangt een kookpot, een ijzeren kookpot, die door de Noren hierheen is gebracht en waarin het zeehonden- vlees gekookt wordt en daarboven hangen, aan een vernuf- tig rek van zeehond-botten, de kleren van Paul te drogen.

Zelf zit hij, in een stel Eskimo-kleren, die hem veel te wijd en veel te kort zijn, op een bank tegen de muur. Die bank is belegd met een hele stapel huiden, wat hem het gevoel geeft, op een kussen te zitten.

Die huiden stinken en de lamp stinkt en zijn eigen drogende kleren stinken en de kleren van de Eskimo's stinken en de lie- velingshond van de gastheer, die naast zijn baas op de bank zit, aan de overkant van de hut, stinkt het ergst van allemaal. Maar wat hindert dat?

Hier is het veel lichter en warmer dan het in het zendingshuis ooit wordt gedurende de winter. En het is hier gezellig, om- dat alle mensen lachen en vrolijk zijn en tonen, verbazend in hun schik te zijn met het bezoek. En als een poosje later ook dominé Egede door de gang komt kruipen, met zijn gepoe- derde pruik scheef op zijn hoofd en zijn witte plooi kraag vol vuile vegen, dan kent de vrolijkheid geen grenzen.

Om haar blijdschap te tonen haalt de gastvrouw een groot stuk zeehondenspek uit de kookketel, likt er keurig alle haar- tjes af en biedt het Paul aan.

De jongen kijkt er naar vol ontzetting. Hij heeft een razende honger: hij kan zich niet herinneren, wanneer hij voor het laatst zijn genoeg gegeten heeft, maar dat stuk spek, uit de pan onder zijn eigen druipende kleren, en dat de vrouw daarnet. . . .

Opeens vangt hij de blik op van zijn vader. Hans Egede

fluistert zijn zoon toe, in het Noors, dat hier gelukkig niemand verstaat: „Toon, dat je het niet eten kunt, omdat wij dit voedsel niet gewend zijn. Maar laat in geen geval je afkeer merken!”

En dan legt Paul, met de enkele woorden Groenlands, die hij kent en met de nodige gebaren uit, dat hij zeer erkentelijk is voor de betoonde vriendelijkheid, maar dat het hem niet mogelijk is, iets te eten wat van de zeehond komt.

O niet? Dan weten zijn kameraden raad. Die hebben gezien, dat de Noren ijverig jacht maken op sneeuwhoenders en hazen. Die hebben ze hier ook: die zullen ze voor de gasten koken.

In dezelfde grote pot, die eerst gebruikt is om de kleren uit te spoelen van Paul en van de zuigeling, die ergens op een bank ligt te slapen en waarin toen het afgelikte stuk spek geprutteld heeft, worden nu die geplukte sneeuwhoenders gestopt. En een halfuurtje later wordt er aan elk van de drie gasten een aangeboden.

Een heel sneeuwhoen voor elk! Het water komt de drie uitgehongerde Noren in de mond. Met een kloek besluit halen ze elk een zakmes voor de dag, krabben de buitenkant van het gebraad een beetje af en beginnen te eten.

Grijnzend van vreugde kijken de Eskimo's toe, want gastvrijheid is bij hen de grootste deugd en nu kunnen zij die eindelijk betrachten tegenover de wonderlijke wezens, die al jaren in de buurt wonen en nog nooit een der hunnen geworden zijn.

En hun vreugde deelt zich aan de Egede's mee, die begrijpen, dat God hun hier iets te zeggen heeft. Paulus heeft eenmaal

gezegd, dat hij de Joden een Jood en de Grieken een Griek geworden is, om Christus wil.

Om Christus wil: het is Hans Egede, alsof hij dat woord voor het eerst begrijpt. En 's avonds, als de kleine huisgemeente bijeen is, predikt hij met een nieuw vuur.

God is in de wereld gekomen, opdat wij Hem zouden liefhebben en onze naasten als onszelf. Maar wij: wij hebben gemeend, dat wij de bewoners van Groenland niet behoeften lief te hebben, omdat hun uiterlijk van het onze verschilt. Wij hebben ons boven deze broeders verheven gevoeld, omdat onze kleding en onze gewoonten anders zijn. Gezondigd hebben wij, zwaar gezondigd: wij moeten ons bekeren.

Vanaf deze dag zal de blijde boodschap van Gods liefde hier, aan het uiterste der aarde, worden gepredikt door onze bereidheid, de broeders, die hier wonen lief te hebben.

De Eskimo's kennen geen brieven en geen krant. Als zij elkaar iets vertellen willen, maken zij een lied en zingen dat, als zij op hun sleetjes door het witte land rijden. In de volgende jaren wordt er veel gezongen over de bewoners van het zendingshuis.

Witte mannen met lange neuzen kwamen in ons land wonen, zingen zij. Slecht voedsel aten zij, vreemde kleren droegen zij. Hulpeloos en dom waren al hun daden. Wij meenden, dat zij dwaas waren en slecht.

Maar de witte mensen beginnen wijs te worden. Hun zonen leren van onze zonen. Zij zijn kameraden geworden en goede vrienden. Inplaats van zinneloze klanken uit te stoten, leren zij spreken, als mensen!

En later:

De witte man is onze vriend. Als wij bedroefd zijn, komt hij ons troosten. Als wij ziek zijn, tovert hij als een angekok, en soms weet hij ons te genezen. Hij neemt onze kleine kinderen en maakt hun hoofdjes nat, dan is de grote, grote geest, die ver weg woont, hun goedgezind en zal voor hen zorgen. Maar niet altijd zijn de zangen even vriendelijk over de zending en zijn gezin.

„De witte man lokte onze zonen naar zijn huis. Hout gaf hij hen te eten (daarmede werd de harde scheepsbesluit bedoeld, die nog altijd een voornaam onderdeel vormde van de voeding der Egede's), vreemde tekens maakte hij op witte huiden, die dun zijn en spoedig scheuren. Die tekens kunnen spreken, zei hij en gij moet leren er naar te luisteren.

Toen wij onze zonen teruggeisten, sloot hij de deur; hij wilde ze stelen. Pas toen wij zijn eigen zonen stalen en onze deuren sloten, liet hij ze gaan.”

Over dezelfde gebeurtenis schrijft Hans Egede aan zijn vrienden in het vaderland:

Eindelijk begint ons werk vordering te maken. Wij hebben het vertrouwen van de bevolking weten te winnen. De taalstudie maakt goede vorderingen, zodat mijn zoon Paul en ik begonnen zijn een woordenboek en een grammatica te schrijven over de Eskimo-taal. Wanneer dat gereed is, kunnen wij een poging doen, de Heilige Schrift voor de bevolking toegankelijk te maken.

En later:

Wij waren zeer dankbaar voor de geneesmiddelen, die ons, op ons verzoek, werden toegezonden. Het is zeer moeilijk, ze

goed toe te dienen, want de Eskimo's laten zich niet onderzoeken en zij hebben een wonderlijke manier hun kwalen aan te duiden, die zij aan boze geesten toeschrijven. Maar door elke patiënt, waarvan wij weten, te gaan opzoeken en vriendschappelijk met hen te spreken, hebben wij toch enige kennis van de meest voorkomende ziekten gekregen en enige malen gelukte het ons, een arme lijder te genezen. Natuurlijk verzuimden wij niet, bij zulke bezoeken te spreken over de Heer van leven en dood, die ons ziekte en ongeval zendt en ons daarin iets wil zeggen.

Tot onze grote vreugde hebben wij ook vele ouders bereid gevonden, hun kinderen te laten dopen. Wat zij zich daarbij denken, is ons niet geheel duidelijk, maar deze bereidwilligheid getuigt in elk geval van hun groeiend vertrouwen in ons en mogen wij als een begin van geloof aanmerken. De namen der dopelingen worden door ons in een boek opgeschreven en wij zijn verzekerd, dat God ze schrijft in het boek des levens.

En over zijn moeilijkheden vertelt hij:

„Deze winter slaagden wij er in, enige jongens, vrienden van onze eigen zonen, over te halen om in ons huis te komen wonen, om daar te worden onderricht. De voeding brengt veel moeilijkheden met zich, maar hun leergierigheid was groot en reeds spoedig waren zij in staat enige eenvoudige woorden te lezen en te schrijven.

Ook onderrichtte mijn zoon Paul hen in de grondwaarheden van ons Heilig Geloof, maar het was moeilijk, daarbij hun aandacht te bepalen. Aanvankelijk plachten zij, als de les hun te lang duurde, op te staan en hun leermeester met een stuk

nat zeehondenvel de mond dicht te houden. Toen wij hen hadden duidelijk gemaakt, dat dit niet geoorloofd was, kwamen zij naar mijn zoon toe en vroegen hem, te wijzen, hoe lang de les nog was: op zijn arm moest hij de lengte aanduiden. Daarna gingen zij weer rustig zitten, maar al spoedig stonden zij opnieuw naast hem en wezen hem, op zijn arm, dat naar hun mening het stuk tijd nu wel opgebruikt was.

Desalniettemin hadden zij reeds aardige vorderingen gemaakt, toen in het voorjaar, tot onze bittere teleurstelling, hun ouders eisten, dat zij ons verlaten zouden, om met hen een reis te maken naar ander jachtgebied. Aanvankelijk weigerden wij kortweg de jongens te laten gaan, maar toen zij onze eigen zoons, die aan het vissen waren, gevangen namen en weigerden los te laten, voor hun eigen kinderen terug waren, moesten wij toegeven.”

De Eskimo's, die de liederen horen zingen, begrijpen er niet veel van. Maar hun nieuwsgierigheid wordt geprikkeld en zij nemen, wanneer dat mogelijk is, hun reisroute zó, dat ook zij met de vreemde witte mensen kennis kunnen maken. Zo krijgen de Egede's steeds meer vrienden en al begrijpen de Groenlanders nog weinig van de blijde boodschap, die hij hun verkondigt, zij beginnen toch te vermoeden, dat het hier gaat om iets van groot belang, waarvoor niemand onverschillig blijven kan.

De mensen, die Egede's brieven lezen, begrijpen er ook niet veel van en zij kunnen niet gaan kijken, hoe de zaken nu eigenlijk staan. Belangrijke successen hebben zij verwacht en de resultaten stellen hen diep teleur. Zij begrijpen niet, hoe

Egede nog steeds zo opgeruimd schrijven kan en zelf zijn zending allerminst als een mislukking beschouwt.

„Die man poogt ons te bedriegen,” zeggen zij, „of hij is krankzinnig geworden.”

En de zeelieden, die zo nu en dan op Groenland komen en waarvan enkelen er zelfs een gehele winter hebben doorgebracht, houden het laatste door het meest waarschijnlijk.

„Hij is zeker krankzinnig geworden. Dat kan ook niet anders, wanneer men zoveel jaren in die witte hel moet leven!”

De mensen in Noorwegen knikken met een wijs gezicht. „Het is beter, dat Hans Egede met zijn gehele gezin terugkomt,” zeggen zij. „Het werk, wat hij heeft ondernomen, is onmogelijk en zelf is hij bezig, zijn verstand te verliezen.”

En in hun hart denken zij:

„Ons kost het een boel geld en wat hebben wij er aan? Geen enkel voordeel voor onze handel en niet eens de eer, meege werkt te hebben aan de kerstening van een nieuw land.”

Dus krijgt Egede bericht, dat er voortaan geen hulp meer gezonden zal worden, in welke vorm ook en dat hijzelf, met de zijnen, terug wordt verwacht in het vaderland.

Maar alleen de twee dochtertjes komen en zullen voortaan bij verwanten worden opgevoed. Hans Egede, moeder Geertui, Paul en Niels blijven wonen in Groenland. De zoons hebben geleerd met jacht en visvangst in hun onderhoud te voorzien en als er een enkele maal handelsschepen uit Europa komen, verkopen zij huiden en walrustanden en kopen levensmiddelen en kleren, die voor hen, als Europeanen, onontbeerlijk zijn. Ook maken zij lange tochten om het land te verkennen, en om te prediken.

Voor vader Hans is dat werk te vermoeiend geworden, maar hij tekent alles op, wat zijn zoons hem vertellen en hij is bezig een woordenboek en een grammatica te maken van de Eskimotaal.

Is dat gereed, dan hoopt hij met de vertaling van de Heilige Schrift een aanvang te maken. Misschien zal het hem gelukken, althans één van de Evangeliën gereed te krijgen, zodat ook hier, aan het einde der aarde, de blijde boodschap gelezen worden kan.

En moeder Geertrui heeft nog altijd de handen vol met wassen en strijken en het schoonhouden van het huis. Een klein oud vrouwtje is zij geworden, maar haar ogen zijn zo zacht en vriendelijk, dat alle Eskimo's van haar houden en haar „onze moeder” noemen.

Zij is het ook, die met zachte, maar krachtige hand de opvoeding leidt van een paar weesjes, die, nadat hun beide ouders omgekomen waren, onverzorgd achterbleven. Zij groeien op in het zendingshuis, zij zijn de eersten, die belijdenis doen en zij zullen, in de toekomst, de predikers zijn van het Evangelie onder hun landgenoten. Met hen is de grondslag gelegd van de Kerk van Christus in het Hoge Noorden.

Een kerk, die nog eeuwenlang zou worstelen om haar bestaan, maar die nimmermeer zou verdwijnen.

Omstreeks 1730 werd de taal der Groenlandse Eskimo's door Ds Hans Egede op schrift gebracht en in 1744 kon de vertaling der Evangeliën door zijn zoon Paul Egede verschijnen, waarop in 1766 het gehele Nieuwe Testament volgde. In de volgende eeuwen groeide de kerk, zodat de Bijbelgenootschappen thans in vijf verschillende Eskimo-talen bijbelvertalingen hebben laten verschijnen.

KONINKLIJKE DRUKKERTJ
C. C. CALLENBACH - NIJKERK

